

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 286/2020-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti postupu Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tpo/17/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tpo/17/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré **je** mu Krajský súd v Trenčíne **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Trenčíne **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **379,08 eur** na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 286/2020-14 zo 4. augusta 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručenú ústavnému súdu 7. apríla 2020, v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tpo/17/2020.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo 16. januára 2020 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona. V čase vznesenia obvinenia mal osemnásť rokov a jeden mesiac. Uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 2Tp/9/2020 z 19. januára 2020 bol sťažovateľ na základe návrhu prokurátora zo 17. januára 2020 vzatý do tzv. preventívnej väzby.

3. Proti uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažovateľ sťažnosť. Pre účely rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľa bol spis krajskému súdu predložený 6. februára 2020. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením č. k. 3Tpo/17/2020 z 12. februára 2020. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 4. marca 2020.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho práv postupom krajského súdu uviedol, že bolo povinnosťou krajského súdu rozhodnúť v lehote 5 pracovných dní, pričom krajský súd rozhodol v lehote, ktorá bola niekoľkonásobne dlhšia, keďže uznesenie krajského súdu bolo obhajkyňi sťažovateľa doručené 7. marca 2020.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie ním označených práv, priznal finančné zadosťučinenie 500 eur a náhradu trov konania.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

6. Predsedníčka krajského súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedla, že spisový materiál bol doručený krajskému súdu 6. februára 2020. Vzhľadom na rozsiahlosť nielen spisového materiálu pozostávajúceho z vyšetrovacieho spisu, ale aj na rozsiahlosť podaných sťažností a množstva obsiahnutých námietok bolo potrebné sa s predloženou trestnou vecou riadne a dostatočne oboznámiť. Až potom bolo možné v súlade so zákonom a v zákonnej lehote o sťažnostiach oboch obvinených rozhodnúť. Krajský súd v Trenčíne o sťažnostiach rozhodol na neverejnom zasadnutí 12. februára 2020, a to v zákonnej lehote podľa § 192 ods. 3 Trestného poriadku.

7. Ďalej predsedníčka krajského súdu poukázala aj na to, že Trestný poriadok v ustanovení § 172 ods. 3 určuje zákonnú lehotu 10-tich pracovných dní na odôvodnenie takéhoto rozhodnutia. Ďalej poukázala na to, že podľa pečiatky trestnej kancelárie krajského súdu písomné vyhotovenie uznesenia bolo 26. februára 2020 doručené trestnej kancelárii krajského súdu a ako vyhotovené bolo z krajského súdu vyexpedované 28. februára 2020. Uznesenie bolo do ústavu na výkon väzby doručené 3. marca 2020 a sťažovateľovi bolo doručené 4. marca 2020. Podľa názoru predsedníčky krajského súdu k namietanému porušeniu sťažovateľom uvedených práv nedošlo.

8. Právna zástupkyňa sťažovateľa sa k vyjadreniu predsedníčky krajského súdu nevyjadrila.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú jeho námietky o dlhotrvajúcom konaní pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, ktoré má zakladať porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu sťažovateľa do väzby.

10. Pre účely konania pred ústavným súdom sú dôležité nasledovné časové súvislosti: krajskému súdu bol spis na rozhodnutie predložený 6. februára 2020 a uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 4. marca 2020. Krajský súd teda vo veci konal 27 dní.

11. Ústavný súd pri posudzovaní porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že všeobecné súdy o vzatí do väzby resp. o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby nerozhodli urýchlene, vychádza nielen z judikatúry ústavného súdu, ale aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Zároveň ústavný súd konštatuje, že pri posudzovaní lehôt, v ktorých všeobecné súdy rozhodli, je použiteľná judikatúra ESLP týkajúca sa porušenia čl. 5 ods. 3, rovnako tak aj judikatúra týkajúca sa porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru.

12. Ústavný súd považuje za vhodné poukázať na niekoľko rozhodnutí ESLP, ktoré dopadajú na posudzovanú vec. ESLP pripomenul, že rešpektovanie práv každej osoby, pokiaľ ide o čl. 5 ods. 4 dohovoru, aby bolo možné v krátkom čase dosiahnuť rozhodnutie súdu o zákonnosti jeho zadržania, musí sa posudzovať s ohľadom na okolnosti každého prípadu (m. m. rozsudky Sanchez-Reisse v. Švajčiarsko, sťažnosť č. 9862/82 § 55 a R.M.D. v. Švajčiarsko, sťažnosť č. 19800/92 § 42). V zásade však platí, že keďže ide o slobodu jednotlivca, štát musí zabezpečiť, aby konanie prebehlo čo najrýchlejšie.

13. Podľa judikatúry ESLP týkajúcej sa rozsahu pôsobnosti čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru je potrebné okrem súladu s hmotnoprávnymi aj procesnými pravidlami vnútroštátnych právnych predpisov skúmať aj súlad s cieľom čl. 5 dohovoru. Posledná podmienka znamená nielen to, že príslušné súdy musia rozhodnúť urýchlene, ale aj to, že ich rozhodnutia musia nasledovať v primeraných intervaloch (Herczegfalvy v. Rakúsko, sťažnosť č. 10533/83).

14. Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje zatknutým alebo zadržaným osobám právo na začatie konania, ktorým je možné preskúmať zákonnosť ich pozbavenia osobnej slobody. Tiež stanovuje ich právo po začatí tohto konania na rýchle súdne rozhodnutie o zákonnosti zaistenia osoby. Rovnako stanovuje ich právo na okamžité súdne rozhodnutie týkajúce sa zákonnosti zaistenia a následné prepustenie, ak sa preukáže nesúlad so zákonom (Baranowski v. Poľsko, sťažnosť č. 28358/95, Musiał v. Poľsko, sťažnosť č. 24557/94, Van der Leer v. Holandsko, sťažnosť č. 11509/85).

15. Čo sa týka lehôt, ktoré boli zo strany ESLP posúdené v súvislosti s rozhodovaním vo väzobných veciach ako neprimerané, ústavný súd poukazuje na vec Jabłoński v. Poľsko (sťažnosť č. 33492/96), v ktorej bolo neprimeraných 43 dní; vec Nikolov v. Bulharsko (sťažnosť č. 38884/97) s konštatovaním neprimeraných 42 dní a prípad G. B. v. Švajčiarsku (sťažnosť č. 27426/95) s neprimeranými 32 dňami.

16. „Lehota“ v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru sa začína podaním odvolania (alebo žiadosti o prepustenie) na súd a končí sa dňom oznámenia rozhodnutia sťažovateľovi alebo jeho právnomu zástupcovi, v prípade ak nedošlo k jeho verejnému vyhláseniu (m. m. rozsudok Koendjibiharie v. Holandsko, sťažnosť č. 11487/85, § 28).

17. Predsedníčka krajského súdu odôvodnila dĺžku konania na krajskom súde obťažnosťou veci, rozsiahlym spisovým materiálom a sofistickou trestnou činnosťou sťažovateľa a spoluobvineného. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že tvrdenia o obsiahlom spisovom materiáli bez uvedenia počtu strán nemohol ústavný súd akceptovať. Súčasne je potrebné v kontraste uviesť, že okresný súd na základe rovnakého spisového materiálu dokázal v lehote 19 (1) rozhodnúť o vzatí sťažovateľa a jeho spoluobvineného do väzby, (2) vyhotoviť písomné uznesenie o vzatí do väzby vo vzťahu ku obidvom obvineným, (3) doručiť písomné vyhotovenie uznesenia sťažovateľovi, jeho obhajcovi tiež spoluobvinenému a jeho obhajcovi, (4) obhajcovia obvinených písomne odôvodnili sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby a (5) spis okresný súd predložil na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa a spoluobvineného krajskému súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd námietku zložitosti veci, resp. obsiahlosti spisového materiálu neakceptoval.

18. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ mal v čase vzatia do väzby iba 18 rokov a dva mesiace, teda ide o osobu, ktorá je blízko veku mladistvých. To je nie zanedbateľná okolnosť ústavnoprávnej relevancie, na ktorú je potrebné prihliadať pri posudzovaní dĺžky a urýchlenosti rozhodovania o sťažnosti o väzbe. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na usmernenie Výboru ministrov Rady Európy o súdnictve zohľadňujúcom potreby detí zo 17. novembra 2010, z ktorého okrem iného vyplýva aj požiadavka na predchádzanie neprimeranému odkladu v trestných veciach detí a mladistvých. Vo veci Bouamar proti Belgicku EŠLP skonštatoval, že neodôvodnené časové odklady vo veciach súdneho prieskumu zadržania maloletých nie sú zlučiteľné s čl. 5 ods. 4 dohovoru.

19. Pokiaľ krajský súd argumentuje tým, že vo veci rozhodol v zákonných lehotách, a to 5 pracovných dní na rozhodnutie, resp. 10 pracovných dní na vyhotovenie písomného rozhodnutia, ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či vo veci sťažovateľa došlo k porušeniu jeho uvedených práv, nemožno striktne hodnotiť iba z hľadiska dodržania procesných lehôt zakotvených v Trestnom poriadku. Je potrebné vnímať aj princípy, ktoré vo svojej rozhodovacej činnosti akcentuje EŠLP v súvislosti s „urýchlenosťou“ rozhodnutia vo väzobných veciach. Preto nie je možné iba mechanickým posúdením dodržania procesných lehôt dospieť k záveru o tom, že sťažovateľom uvedené práva porušené neboli. V tomto kontexte však musí dokonca ústavný súd marginálne konštatovať, že krajský súd v skutočnosti lehotu 10 pracovných dní na vyhotovenie písomného uznesenia ani nedodržel. Za vyhotovenie písomného uznesenia totiž nie je možné považovať pokyn daný kancelárii spojený s konceptom uznesenia v posledný deň 10-dňovej lehoty.

20. Zároveň je potrebné uviesť, že § 180 Trestného poriadku odkazuje iba na primerané použitie ustanovení o rozsudku, a teda aj na primerané použitie ustanovenia § 172 ods. 3 Trestného poriadku. Rozsudky sa na rozdiel od uznesení vždy vyhlasujú verejne. Z uvedeného vyplýva, že obvinený resp. ostatné strany konania, ktorých sa rozsudok týka, majú možnosť sa dozvedieť jeho výrok a aj stručné odôvodnenie priamo na hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí.

Vo väzobných veciach však ide o situáciu, keď sa obvinený, ktorý podá sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby, dozvie o tom, ako bolo v jeho veci rozhodnuté a z akých dôvodov, až po tom, ako mu je doručené písomné vyhotovenie uznesenia, ktorým sa rozhodlo o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby. Za primerané použitie ustanovení o rozsudku je tak možno považovať iba taký postup súdu, ktorý okrem dodržania procesnej lehoty bude rešpektovať aj právo obvinených podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

21. Ústavný súd vzhľadom na uvedené zdôrazňuje, že „lehota“ v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru sa v prípade, ak súd rozhoduje na neverejnom zasadnutí, končí až doručením uznesenia, ktorým sa o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby rozhodlo. Preto pre dodržanie práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a aj práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nie je rozhodujúce, kedy o sťažnosti krajský súd rozhodol, ale to, kedy sa o jeho rozhodnutí mal sťažovateľ možnosť aj reálne dozvedieť. Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci krajský súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodoval 27 dní, pričom z uvedeného obdobia až 21 dní trvalo písomné vyhotovovanie uznesenia a jeho doručovanie sťažovateľovi.

22. K otázke doručovania písomného vyhotovenia rozhodnutia o väzbe a jeho vplyvu na dodržanie záväzku štátu rozhodnúť o zákonnosti väzby „urýchlene“ sa opakovane vyjadril ESLP vo svojej judikatúre, a to aj vo veciach týkajúcich sa Slovenskej republiky. Vo veci Karlin v Slovenská republika (sťažnosť č. 41238/05) ESLP konštatoval, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru z dôvodu, že vnútroštátne súdy nerozhodli urýchlene o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby vrátane konania o sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým bola jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietnutá. Konkrétne ESLP vytkol vnútroštátnym orgánom, že napadnuté konanie trvalo celkovo 44 dní, z čoho obdobie pričítateľné súdom predstavovalo najmenej 41 dní. V tomto ohľade poukázal na to, že okresnému súdu trvalo 18 dní, kým rozhodol o žiadosti o prepustenie z väzby, a ďalších 6 dní, kým bolo rozhodnutie doručené sťažovateľovi. Rovnako poukázal aj na to, že krajskému súdu trvalo 17 dní, kým rozhodol o sťažnosti, a ďalších 5 dní, kým doručil rozhodnutie sťažovateľovi. Vo veci Michalák v. Slovenská republika (sťažnosť č. 30157/03) ESLP poukázal na neprimerane dlhé obdobie, počas ktorého boli prijaté uznesenia doručované sťažovateľovi, a to 18 a 20 dní.

23. Vo veci Vejmla v. Česká republika (sťažnosť č. 57246/00) ESLP zdôraznil, že čl. 5 ods. 4 dohovoru tiež zakotvuje právo na doručenie súdneho rozhodnutia, ktoré sa týka zákonnosti zadržania v krátkom čase. Z uvedeného rozhodnutia rovnako vyplýva, že štát, ktorý rozhoduje o väzbe v dvojinštančnom konaní, musí v zásade poskytnúť zadržaným osobám rovnaké záruky, tak pri odvolaní, ako aj v prvostupňovom konaní, pričom požiadavka dodržania „krátkej lehoty“ nepochybne predstavuje jednu z nich.

24. Rovnako tak ústavný súd poukazuje aj na svoju rozhodovaciu činnosť, konkrétne na rozhodnutie vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 177/2016. Tam skonštatoval porušenie práva sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby postupom Krajského súdu v Prešove, pričom išlo o vec, v ktorej od predloženia veci na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby do doručenia uznesenia sťažnostného súdu sťažovateľovi uplynula doba 27 dní. Postup okresného súdu, ktorý v danej veci rozhodoval na prvom stupni v trvaní 23 dní, vyhodnotil ústavný súd ako súladný s právom na urýchlené rozhodnutie o väzbe. Za relevantné považoval ústavný súd

skutočnosť, že doba konania na okresnom súde trvala kratšie ako na krajskom súde, pričom išlo o vec, kde boli obvinené štyri osoby a spis mal 4000 strán.

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

26. K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd uvádza, že z judikatúry ESĽP vyplýva, že ochrana poskytovaná čl. 5 ods. 4 dohovoru sa nevzťahuje na prvotné obmedzenie osobnej slobody, ale až na následnú kontrolu zákonnosti väzby. Dohovor ochranu týkajúcu sa práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti uznesenia o vzatí do väzby poskytuje v čl. 5 ods. 3. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel. Ústavný súd zároveň konštatuje, že nezistil porušenie ani práva podľa čl. 5 od. 1 dohovoru, preto ústavnej sťažnosti rovnako v tejto časti nevyhovel.

27. Ústavný súd podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie 500 eur. Pri rozhodovaní o výške finančného zadost'učinenia prihliadal ústavný súd hlavne na to, že ide o osobu blízku veku mladistvého, a dĺžku neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ocitol. Tá trvala od podania sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby do doručenia písomného rozhodnutia, pričom ústavný súd konštatuje neadekvátne dlhý čas, ktorý uplynul od rozhodnutia krajského súdu na neverejnom zasadnutí do doby doručenia uznesenia krajského súdu sťažovateľovi.

V.

Trovy konania

28. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania vo výške 379,08 eur. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 a § 16 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde náhradu trov konania v požadovanej výške 379,08 eur, ktorá zodpovedá trovám právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 147,33 eur a 2x režijný paušál po 10,62 eur, zvýšenú o DPH vo výške 20 %.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu